

Ina grupp da la Catalogna ha ramassà passa 180 000 sottascripziuns per cuntanscher la revisiun d'ina lescha regionala cunter il mazzament u maltractament d'animals tar arranschaments publics, la quala fascheva excepziuns a favur da las corridas.

«Prou, toreros!»

La Catalogna scumonda las corridas

DA GUIU SOBIELA-CAANITZ

■ **Il pled catalan «prou» («avunda», «basta!») deriva dal latin «prodest» che munta: «l gida», «lgl è d'avantatg». 2009 en Catalogna ha ina grupp numnada «Prou!» ramassà passa 180 000 sottascripziuns per cuntanscher la revisiun d'ina lescha regionala cunter il mazzament u maltractament d'animals tar arranschaments publics, la quala fascheva excepziuns a favur da las corridas.** Da fanadur 2010 ha il parlament catalan approvà l'aboliziun da tals excepziuns cun 68 vuschs (partidas catalanas) cunter 55 (Partida socialista e Partida populara spagnola). La Catalogna (7 270 468 olmas) è pia la segunda regiun spagnola, suenter las Canarias (1991; oz 2 061 499 olmas), che scumonda las corridas. Tge munta quai suenter la sentenza da la Dretgira costituziunala spagnola cunter l'«estatut» catalan (v. La Quotidiana dals 9 da fanadur 2010)?

Das visions dal taur

«Toreador, prends garde!» Tgi n'enconuscha betg questa aria or da la renumada opera «Carmen» da Georges Bizet (1838–1875)? L'emprim pled è ina creaziun dal cumponist u da ses dus librettists, tuts Franzos; l'um che cumbatta il

taur ha num per spagnol «torero». Bizet ha profità da l'entusiassem per la Spagna derasà dals romantichers franzos. L'emprim «matador de toros» che cumbatteva a pe è stà Pedro Romero (1754–1839) a Ronda/Andalusia. Ma ils temps han sa midads. Ina gassetta basca commentescha la deliberaziun da Barcelona sco suonda: «Ella ha simplamain confermà il pauc interess dal public catalan per las corridas, ma er mussà l'atgna forza en fatscha a la regenza spagnola. Il scumond d'arranschiar corridas vegn suenter la mutilaziun da la constituiun catalana tras la Dretgira suprema spagnola (...). La Partida populara ha pretais immediat ina lescha spagnola per stgassar il scumond catalan. I sa tractass da declarar las corridas parts da l'ierta culturala spagnola. Sche l'iniziativa correspundenta vegn confermada, èsi segir che la maioritad da la Partida socialista la sustegna (...). Las medias spagnolas enelegian la deliberaziun catalana sco ina sfida a la pussanza centrala ed a la 'hispanidad'. Quai constat e vegn confermà dals manaders sanesters catalans. Ma i sa tracta era da bler dapli, numnadamain da la maturitad d'ina societad catalana che na scumbiglia betg ina tradiziun culturala cun lezza representaziun sanglentada, crudavla e ridicula che la dictatura da Franco reguardava sco in emblem da l'olma spa-

gnola (...). Las duas partidas che sa succedan a Madrid han la mania da recentralisar. I n'accepan betg gugent il declin da tals simbols. I san che mo pli ina minoritad da la populaziun spagnola admira las corridas; ma questa minoritad è ferma en regiuns sco l'Andalusia, la Castiglia, Navarra e deplorablmain en il País basc autonom (...). I fiss bun sche quests protecturs da lezza uscheditga cultura defendessan cun la medema persuasiun linguas e culturas millenaras.» Il catalan, dal reminent, na numna betg il taur cun in pled iertà dal latin «taurus», mabain «brau» che deriva dal latin «barbarus» («selvadi», «brutal» euv.). La pell da taur ha num per catalan «la pell de brau» e simbolisescha la Spagna; il poet Salvador Espriu i Castelló (1913–1985) ha entitulà «La pell de brau» «una vasta visió de la problemàtica històrica, moral, política i (...) lingüística de Sepharad (Espanya) en poemes d'una elevada resonància espiritual i ètica»*. «Sepharad» è il num ebraic da la Spagna. Quai è in'otra visió dal taur.

Funtauna: «Enbata», 5 d'avust 2010.

Adressa: 3 rue des Cordeliers,

F-64100 Bayonne/Baiona.

Fax: 0033 5 59 46 11 09.

* Joaquim Molas i Josep Massot i Muntaner, Diccionari de la literatura catalana, Barcelona (Edicions 62, ISBN 84-297-1550-9) 1979, p. 231, chavazzin «Espriu i Castelló, Salvador».